

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. Gratia sensiblis affluentiam esse aliquando valdè periculosam,
& animæ & corporis saluti.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

quemadmodum legimus de Fratre Bernardo, primo filio spirituali S. Francisci, qui plerumque multis diebus currere confueverat per montes & valles. Alii con-
guntur saltare, alii manibus plaudere, alii interius magnitudine voluptatis quiescunt: quidam etiam habent adeo vigorosos impulsus, ut eis videatur se pro abundantia voluptatis rumpendos instar vasis absque spiraculo musto pleni. Et ista similia contingunt modis innumeris, quibus omnibus abundantia spiritus manifestatur. Et hac est delicatior vita, quam recipere possumus secundum inferiores anime vires, collectas in unitate cordis. Hac Haryhius.

CAPVT VI.

Gratia sensibilis affluentiam esse aliquando valde periculosam, & animæ & corporis saluti.

Haudem sensibilis devotionis effectus, & si qui sunt alii, de quibus inf. a, magno opere sunt periculosi, tum quia sæpe à demone causantur, tum etiam, quia etsi à DEO aliquando proveniant, plerumque imperfecti eis abarant. De utroque periculo venerabilis vir Richardus in Psal. 80. sic scribit: Impii, quibus erit in futuro ve, hic quandoque etiam intus donis reficiuntur. Inimici Domini (ait) mentiti sunt ei, & cibavit eos ex adipe frumenti, & de petra melle saturavit eos. Inimici ergo dicuntur, & tamen non tam ex frumento, quam ex adipe frumenti saturantur, etiam mystica & interna percipientes.

Idem Auctor in Cant. cap. 6. plenius hoc is amoris pericula est proteclutus, dicens: Affectuosa dilectio, qua superius dilectionem animæ significari diximus, interdum plus afficit minus diligentem, & minus perfectiorem. Non enim tantum diligit quisque quantum hanc sentit, & quantum in illo statu sibi diligere videatur; sed quantum in virtutibus & charitate fundatus suus, & in servandis mandatis fidelis habetur. Dulcis in DEO affectus, quod ammodo carnalis est & fallax, & humanitatis interdum potius quam gratiæ, cordis quam spiritus, sensu alitatis quam rationis: ita ut magis accedat aliquando ad minus bonum, & minus ad majus, & ad aliquid quod sapit magis, quam quod expedit. Hoc affectu errant discipuli, & carnaliter DEVM diligebant, cuius præsentia carere nolebant. Unde etiam non diligere arguebantur, qui quod delectaretur magis, quam quod expediret, amplectebantur. Sic affectuose interdum carnalis aliquis & imperfectus ad DEVM afficitur, non quod valde diligat, sed quia dulcedinem gratiæ degustat, qua quantum durat, tantum iuvat, quamdiu durat dulcedo, durat & dilectio. Sed non agnoscat in bonis amicis. In die namque ista Dominus quidem misericordiam suam mandat, sed in nocte temptationum & laborum in præceptis declarat quantum quisque diligit. Visitatione gratiæ consolatur DEVS pusillanimitatem nostram, iuvat infirmitatem, excitat voluntatem. Et quid mirum si infirmus ungatur gratiâ, cum etiam malus Dominus, cum benefecerit ei, consecratur? Itaque contingit ut pusillanimitas, & dilectionis aviditas, dilectione hac magis moveatur, & in quo sensualitas & carnalis appetitus potius quam ratio dominatur.

Interdum hanc magis sentit levis corde & inops gratiæ, facilius enim movetur; qui levior fuerit, expers consolationis delectabilis oblatam recipit. Huius ergo dulcis affectus causa est interdum non gratiæ Thom. à Jesu Oper. Tom. II.

copiæ, sed mentis inopia. Exigua enim letificat pauperem. Non omnis, qui dicit, Domine Domine, intrabit in regnum colorum. Non omnis qui iterum atque iterum dicit, Domine dulciter, scilicet affectuose, intrabit, sed qui voluntatem Patri fecerit, qui mandata custodierit. Voca me, & respondebo tibi, ait B. Iob cap. 14. Vocat DEVS per gratiam visitantem, & respondit homo per mandatorum impletionem. Vocatio non facit perfectum, sed obligat: responsio per mandata iustificat. Fit etiam aliquoties affectus iste dulcis à malo spiritu, ut dum minus ei creditur, eique dum valde delectatur, inheretur, ad debilitatem cordis homo perducatur. Item, ut per illius occupationem ab utiliori opere revocetur. Et item, ut eius abundantia fretus aliquis, se perfectum credat, & ad perfectum minus exerceatur. Per se quoque interdum aliquis gratiâ abutitur, in vacuum hanc recipiendo, vel utilius aliquid opus omitendo, sive finem sui profectus in hac constituendo. Sicut enim spiritus Prophetarum Prophetia subiectus esse memoratur, ita gratia homini subieci-
tur, ut vel bene, vel male illa utatur. Per hanc ergo offendit, qui usum eius nescit; sicut etiam virtus in vitium vertitur, si nimie vel extra tempus exerceatur.

S. Bernardus ad Fratres de monte Dei huius sententiæ subscrit, dicens: In quo, proh dolor! plurimi falluntur: quia cum pascuntur pane filiorum, iam se esse filios arbitrantur; & deficientes unde proficere debeant, ex visitante gratiâ evanescent à conscientia sua, arbitantes se aliquid esse, cum nihil sint; & de bonis DEI non emendantur, sed indurantur, & fiunt, de quibus Psalmista dicit Psal. 80. Inimici Domini mentiti sunt ei, & erit tempus eorum in secula. Et cibavit illos ex adipe frumenti, & de petra melle saturavit eos. Pascuntur enim à Patre DEO aliquando de pretiosiore gratiâ substantia servi, ut affectum esse filii: ipsi vero gratiâ DEI abutentes efficiuntur inimici: ut enim abutantur etiam Scripturæ sancti in peccatis, vel in concupiscentiis suis redeunt ad eas, per orationes dicunt sibi illud uxoris Manuæ: Si Dominus voluisset nos occidere, non suscepisset sacrificium de manibus nostris.

Joan. Thaulerus de hoc sensibili amore loquens, ita inquit cap. 18. Insistit. Effectus vero, sive opus amoris, quandoque magnum aliquid esse videtur, ut est iubilatio, devotio, & alia huiusmodi; sed hæc non semper potiora melioraque sunt, cum & sine vera possint charitate subsistere, & natura sæpe huiusmodi saporem ac dulcedinem ministrare soleat, vel etiam, DEO permittente, malignus spiritus ea in homine excitare queat, ut aliquo ille in pretio ab aliis habeatur, nec ille sanctior dicendus est, qui hoc amplius abundat. Unde solerter est discutiendum, utrum à DEO, & cur à DEO præstetur. Sæpe namque huiusmodi DEVS pro sua pietate largiri solet, ut hominem ad altiora provocet, & in vita continet integritate. Dum vero à cui hac conferre solebat, in vera dilectione proficit, hanc ei dulcedinis instillationem paulatim subtrahit. Porro etiam si quis in hac consolatione DEO fidem servet, adhuc tamen vigilanter satis inspicendum est, utrum ex vera dilectione procedat; & licet hoc esse constiterit, at ne sic quidem optimum est. Hæc Thaulerus.

Solet etiam, idque non raro, sensibilis gratiæ affluentia, nisi magna regatur discretionem, corporis saluti non parum nocere: nam multi in experimentali hac devotione & amore tam imprudenter se gerunt, ut non solum interiori ad DEVM conversatione ab ipsis magna violentia & impetu excitata, sed etiam exteriori poenitentia ultra vi-

res naturæ assumpta, corporis salutem destruant: solet enim in his aspirationum exercitium adeo violentum & impulsivum effici, quod homo in sua ad DEUM conversione statim sentit circa cor magnum validumque motum, quia cor saltat in pectore, velut piscis in aqua; ac propterea aperit se & claudit mirum in modum, ita ut etiam plerumque audiri possit.

Ex hac igitur magna cordis agitatione, sæpè solet in caput ascendere magnus ventus, ac si gladio caput ipsum percuteret: impulsus enim cordis sursum ascendit, & si habuerit caput debile, durabit diu ille ventus; si verò fortis capite fuerit, transibit mox, exercitio dimisso. Quare omnino necesse est, ut vigorosa ista exercitia moderentur, aliàs caput omnino debilitabitur.

Similiter ex exercitio isto vigoroso ac impetuoso evenire solet, quod sanguis circa cor, propter ingentem calorem & pressuram bullire incipiat, præsertim in illis, qui natura sua sunt vehementiores ac studiosiores in suis affectionibus; qui licet sentiant præfatum calorem circa cor aut sanguinis ebullitionem adhuc perdurare, solent in suis exercitiis sine ulla discretionem pergere, quousque tandem perveniant in magnam tubulationem & angustiam: quia sanguis ex continua ebullitione circa cor valde incrassatur, & hominis cor, quod natura sua in omni iucunditate & sensibili amore aperitur, tunc naturaliter clauditur, eo quod replet sanguinem illum jacentem circa ipsum recipere.

Unde etiam provenit, quod spiritualis iucunditas in merorem vertatur: quia clauso corde, naturale est homini contristari. Hæc autem cordis clausura tam firma effici contingit, ut nullo modo iterum velit aperiri; quare tunc impetuosi ac indiscreti omni devotione sensibili privantur: accipere autem, cupientes amissam devotionem restaurare, tam violentis aspirationibus feruntur, ut earum vi & impetu cor & natura lædantur: sicut in ci hara fides in tantum extenduntur, ut rumpantur; & tunc conquiescunt se à DEO derelictos, inciduntque in pusillanimitatem, & pænè in desperationem; cum tamen verè hoc ipsis per indiscretam exercitia, quibus naturam inhabilem reddiderunt ad serviendum spiritui, contingat. Quod verò amplius pro devotione recuperanda violentè laborant, tanto magis ab ea elongantur, ac per impatientiam cordisque inquietudinem quotidie magis indispositi efficiuntur, obrebeantur, & obdurantur, perveniuntque ad ineffabilem angustiam & tribulationem.

Nocent deinde saluti non parum, ratione nimis asperitatis corporalis; quia cum in affluentia sensibilis gratiæ, naturæ infirmitatem non sentiant, suspicantur sibi licere quicquid naturæ valent imponere, nec volunt consilium seniorum acquirere: postea verò, naturam jam conculcatam & debilitatam, ita ut de cetero non valeat spiritui deservire propter suam infirmitatem, tunc amissa jam devotione sensibili, incipiunt percipere, quam infirma ipsa natura effecta sit. Quare & sensibili amore, & corporis salute orbati, in graves angustias & tribulationes devolvuntur.

His qui debilitati sunt devotionis causa, consilium præbet salutem S. Bonaventura Process. 7. Relig. cap. 21. dicens: *Quarunt autem devoti aliquando ex devotionis vehementia debilitati, utrum sit melius, debilitatem corporis subire, & spiritum per devotionis studium cum DEO roborari, & gratiam oblatam non*

abjicere: aut pro nimia debilitate à devotione se subtrahere, & spiritum extinguere, & exterioribus occupationibus se dare pro corporis relevatione.

Ad hoc. (Salvo meliori iudicio) videtur consulendum nimis debilibus, quod interdum possunt se utiliter subtrahere à studio devotionis, & conari proprio non adhuc inflare, nec quasi extorquendo exprimant devotionis affectum; quia tales violenti conatus debilitant etiam validiores. Si autem sine laborioso conatu offerat se gratia, & ingerit se illis non qualita, nec abiciant eam ex toto, nec omnino totos se immergant ei, maxime si vehementer ex hoc debilitari sentiant, sed temperate & in quadam spiritu libertate superficialiter inhereant, iuxta illud Proverb. Mel invenisti, comede quod sufficit tibi, quod satis est pectus virum tuarum mensuram. Vitium enim est, ad horam habere temperantius gratiam devotionis, quam omnino exhaustis viribus, & destructa virtute naturali, totaliter eam perdere, & irrecuperabiliter ea carere: quia sic destructi posse à nimis incipiunt somnari compati, & ut recuperent vires amissas per indiscretionem, non solum delicatius, sed etiam dissolutius quam expedit se habere; exhaustis namque viribus, capiti maxime & cordi iuxta, non audent etiam ad studium devotionis per moram aliquam aspirare, quia retrahit eos continuo molesta debilitas. Et qui magis volunt contra illam conari, eo minus possunt. Et ideo consiliarius videtur, consolationes divinas moderatius quærere, cum debilitas corporis obstat, ut diutius eis frui possint, & auctus valeant tolerare, quam ad breve tempus in eis ita indiscretè delectari, ut eis postea fugere oporteat, & sine spe recuperandi amittere propter virium defectionem; vase enim contrito liquor effunditur. Unde dicitur in Psal. 72. Defecit carum meum, & cor meum, quia cum corporis virtus omnino deficit, cordis etiam vigor à devotione languescit.

Fir etiam plerumque studiose devotionis, ut dum magis conantur habere devotionis gratiam, minus habeant; & cum vehementius inflant, ardentius & duriores corde fiant. Sicut in summis Festivitatibus, & devotis temporibus Passionis Christi, & Nativitatis, & similibus, & maxime cum ad sanctam Communionem student sollicitè se preparare: & multi ex hoc sepius contristantur, & ex ista parte turbati, ex cordis pusillanimitate interpretantur quiddam sorte sunt indigni visitatione divina, & quod non placeat DEO ut sic indigni & indevoti ad sacram Communionem accedant; & sic sæpè se subtrahunt à cibo vite, & medicina salutis. Sed cum homini incertum sit, an sit dignus amore vel odio, secundum rationem dispositionis & merita singulorum soli DEO sint nota; non possumus secundum veritatem unicuique consulere quid sentiat in hoc debeat, & facere.

De aliis etiam periculis ortis ex hac dulcedine, & ex aliis gratiis supernaturalibus à DEO incipientibus collatis, DEO favente discitemus inferius Cap. 10.

C A P V T VII.

De aliis etiam oblectationibus externorum sensuum, quas solet etiam DEVOTI incipientibus elargiri.

SUNT etiam iucunditates aliæ, sive oblectationes sensibiles, quas DEUS adhuc tyronibus & nondum exercitiis communicare solet; & quia in illo statu animalis homo videtur ineptus ad spiritualia charismata percipienda, ideo DEUS